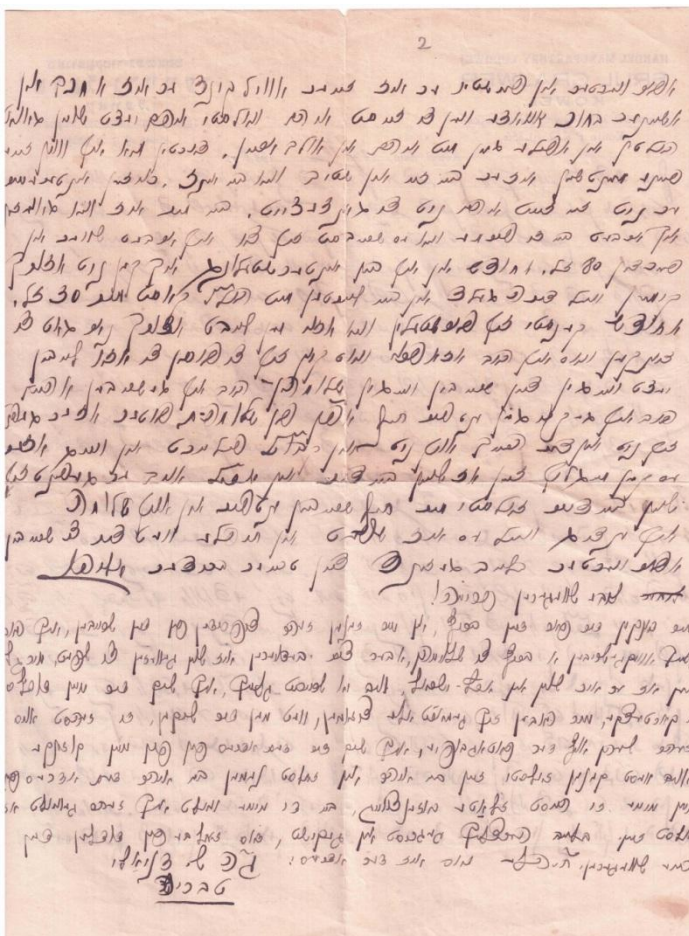
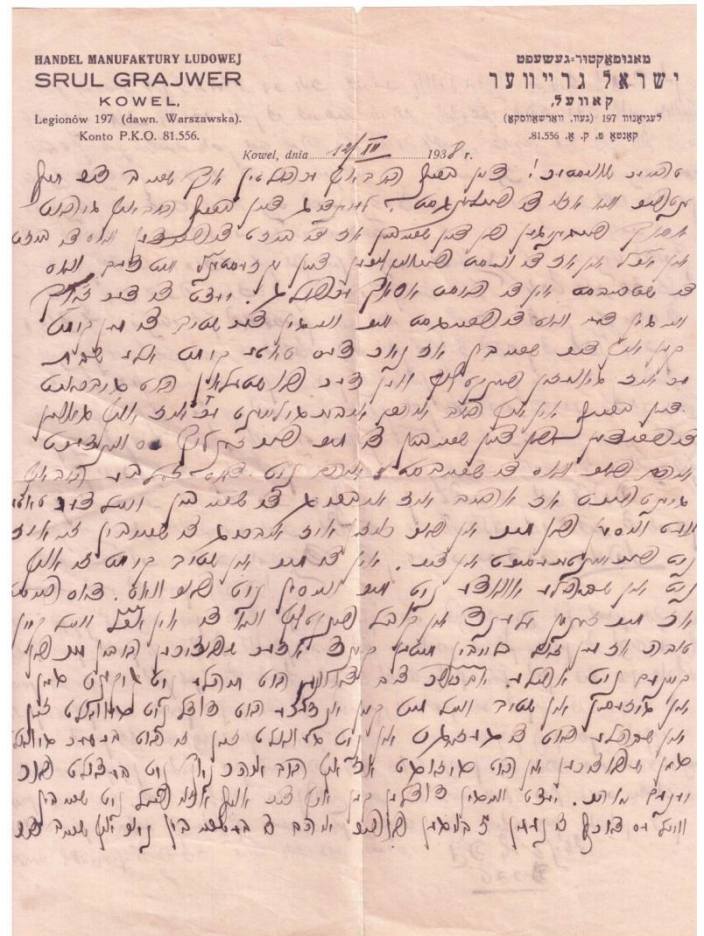

מסמכי פרומה טנדובסקי- שניצר מהבית

אוסף בתה, בת-שבע גל

תרגומים מידיש, הסבר ורקע : בני גבירצמן

- מכתבים (קובץ חלקי)

חנות אריגים
ישראל גריינער
קובל
לגיונוב 197 (לשעבר ווארשאוויסקע)
חשבון (בבנק) פ.ק.א. 81.556

קובל, ה- 12/12 1938

אחות יקרה!

קיבלתי את מכתבך ואני כותב לך תיכף תשובה, לפי דרישתך.

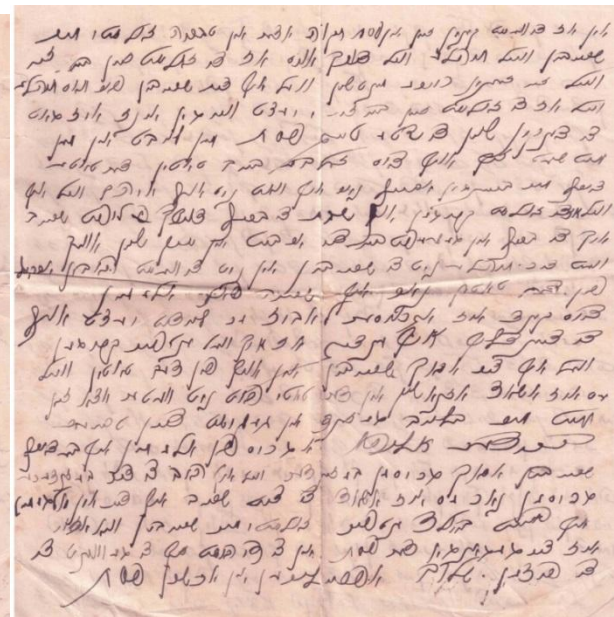
בקראי את מכתבך הייתה לי הנאה מרובה ממה שאת כותבת שאת מרוצה מכך שאת בארץ ושתממשי את

קיומך במה שאת שואפת לו ושיש לך הרבה הצלחה.

וכעת לעניין. בקשר למה שאת שואלת אותי על הבית (במילים אחרות: מה נשמע בבית), האם באים (לבקר

אצלנו), אני יכול לכתוב לך, כי רק אבא בא כל שבת. הוא היה כאשר הדוור הביא את מכתבך וקראתי אותו

זוהי הכתובת: ג"ה ש. דניאלי. טבריה

ללא תאריך

אחות יקרה!

קיבלנו את מכתבייך מבית העולים ומהקיבוץ.

אני מרוצה מאוד מכתבייך (מתיאוריך) אודות הנסיעה וגם מכך שמצאת קיבוץ טוב ושאת עובדת במקצועך ובנוסף לכך ממה שאת כותבת שאת מרוצה מאוד מכך שנסעת לארץ. שכן אצלנו אי אפשר להגיע לשום דבר. ומלבד זאת שזה עושה טוב בעניין נשר (הנשמה?).

בכתבייך אני רואה שאת מרוצה.

עכשיו אני יכול לכתוב לך, כי מהבחור שלך היה מכתב. הוא כותב כי קיבל ממך מכתב והוא חושב רק עלייך. הוא היה רוצה כבר להיות ביחד איתך. גם מזה אני מרוצה. אבל לגבי הבחור שאיתו באת, אינך כותבת מאומה איך נפרדתם ובאיזה קיבוץ הוא נמצא. הדבר מעניין אותי מאוד לא מבחינת האישיות שלו אלא מבחינת הפיקציה (פרומה הגיעה ארצה בנישואין פיקטיביים למישהו שקיבל סרטיפיקט ולקח אותה איתו כאשתו כביכול. באותם ימים הירבו לעשות זאת וכאשר הגיעו ארצה, היה הזוג בדרך כלל מתגרש רשמית).

כעת כתבי לי הכל, איך החיים שלך בקיבוץ, האם כבר התרגלת לחבר'ה והאם את מבינה אותם, כי אני חושב שמדברים איתם רק בעברית. באופן כללי, שתכתבי על הכל.

שכחתי למסור לך כמה דברים, שנמצאים בארץ קרובים שלנו: דודתה של חיה'לה ובת דודה בטבריה. ועוד בת דודה שלה, ששם משפחתה קאציץ (קדיץ?), בתל אביב. כאשר תוכלי להיות אצלם תכתבי לי ואז אשלח לך את כתובותיהם. שכן הדודה נמצאת בפסח (בפתח) תקוה. אבל אם תהיי בתל אביב, תוכלי לשאול על מאיה קאציץ (אולי מאיר קדיץ?) מקובל. שם הבת דודה הוא רחל. ואם תוכלי להיות בפסח תקוה או בטבריה, שתכתבי לי, כי חיה'לה רוצה מאוד שתהיי אצלם, כי הם אנשים עשירים. אכתוב לך מדוע חיה'לה רוצה שתהיי אצלם.

עכשיו לגבינו, תודה לאל כבר ימי הפסח האחרונים. חיים ומתענים (עובדים קשה). אותו דבר אצל אבא. אבא צריך להביא לי מכתב (אלייך, כדי שאצטרף למכתבי זה) אבל אינני ממתיין לו, כי אני רוצה שאת תקבלי את המכתב הזה לשבת בדואר אוויר. משום כך אני כותב את המכתב בחנות, בעבודה, ואני גם שולח אותו (מכאן) ולכן חיה'לה לא תוכל להוסיף לו כמה מילים אלייך וגם לא תקבלי מכתב מאבא. אבל אני כותב למען כולם. הילד הוא שובב גדול. עכשיו הוא סובל בגלל השיניים.

אני מסיים. כאשר אקבל תשובה, אכתוב לך הרבה וגם מאבא, כי חבל מאוד (כמה מילים לא ברורות, אולי: שמזג האוויר גרוע כל כך ואבא אינו יכול לצאת ידי חובה אתי (לבוא אליי)).

היי בריאה ומנושקת,

אחיך הנאמן אליהו.

דרישת שלום מכולם. ואני חייב לכתוב הרבה דרישות שלום במיוחד, כי יש לי הרבה דרישות שלום מיוחדות אלייך. חבל רק על הזמן ולכן אני כותב לך באופן כללי.

אני מצפה לתשובה מיידית. שתכתבי לי איך עבר עלייך הפסח והאם התרגלת לחום.

שלום

פסח עליז וכשר

קובל, ה-1939/22
המכתב (שנכתב ביום ראשון) קיבלתי ביום שישי לפנות ערב, בעודי יושב ליד השולחן. הייתי מוכרח ללכת לחפש מישהו שיפתח לי אותו (יהודים דתיים אורתודוקסיים נזהרים שלא לקרוע נייר בשבת. משום כך, כשמגיע מכתב אחרי שהשבת נכנסת, אינם יכולים לפתוח אותו בעצמם והם חייבים למצוא להם גוי של שבת שיעשה זאת. ואם אינם מוצאים, הם נאלצים להמתין עם קריאת המכתב עד צאת השבת. כנראה שאלוהו מצא מישהו שיפתח את המכתב, למרות שאינו מציין זאת, כי הוא ממשיך מייד לספר שקרא אותו). אבל בקראי את המכתב הייתי מרוצה מכך ששלומה כבר נמצא בארץ. חבל לי רק שאינני מכיר אותו אישית, כי חשבתי שלפני שייסע לארץ, הוא יהיה אצלנו בקובל. משום כך אני מבקש ממך מאוד, שהוא יעשה איתנו היכרות בכתב ושבמכתב הבא (שלך) יכתוב שלומה לנו.

כעת אני רוצה לשאול אותך לגבי מה שאת כותבת ולא מובן לי: האם כבר חשבת לערוך חתונה, אבל אין לך כסף לכך והקיבוץ איננו נותן (את הכסף הדרוש לכך וצריך להשיג את מימון החתונה) רק באופן אחר... ומה עמדתו של שלומה? הרי אי אפשר לחטוף (הכוונה, כנראה: הרי בעניין הזה אי אפשר למהר ולהחליט לבד).

לפי מה שאת כותבת, את רוצה כבר להתארגן בעצמך לקיום (אולי הכוונה: לעזוב את הקיבוץ ולהיות עצמאית). מסכים. כבר הגיע הזמן. אבל את צריכה לבדוק זאת היטב, שכן לצאת (לעזוב את הקיבוץ) זה קל (אבל איך תסתדרו בחוץ?) ולגבי שלומה אותו דבר. אינני יודע איך זה אצלכם, אבל מנקודת הראות שלי, החיים קשים מאוד. כאשר אקבל מכתב משניכם יחדיו, אוכל לדעת מה לענות לך. אני יודע רק, כי להתארגן בארץ קשה יותר מאשר אצלנו. בקיבוץ כבר הסתדרת מעט, בדיוק כמו שאני במקום העבודה שלי. (אבל כאשר עובדים למען מישהו אחר) אף פעם אי אפשר לזכות במשהו יותר מפרוסת לחם וכאשר עצמאיים זה עניין של מזל. אבל גם כך, כל עוד אתם ירוקים (חדשים בארץ), אתם חייבים לסבול עוד מעט, עד שהאל יעזור לכם לאט לאט.

לגבי החתונה ימצא כבר שלומה עצה. כעת כבר יש לך מי שישקול ביחד איתך (את בעיותייך-בעיותיכם). שכן אתם נמצאים כעת במצב טוב יותר מאיתנו ואת צריכה להיות מרוצה מאוד. אצלנו נוסעים כעת רבים לארץ. זה עולה לאיש 1000 זלוטי והרבה אנשים משלנו כבר מקנאים בך.

קובל, ה-1939/22
המכתב (שנכתב ביום ראשון) קיבלתי ביום שישי לפנות ערב, בעודי יושב ליד השולחן. הייתי מוכרח ללכת לחפש מישהו שיפתח לי אותו (יהודים דתיים אורתודוקסיים נזהרים שלא לקרוע נייר בשבת. משום כך, כשמגיע מכתב אחרי שהשבת נכנסת, אינם יכולים לפתוח אותו בעצמם והם חייבים למצוא להם גוי של שבת שיעשה זאת. ואם אינם מוצאים, הם נאלצים להמתין עם קריאת המכתב עד צאת השבת. כנראה שאלוהו מצא מישהו שיפתח את המכתב, למרות שאינו מציין זאת, כי הוא ממשיך מייד לספר שקרא אותו). אבל בקראי את המכתב הייתי מרוצה מכך ששלומה כבר נמצא בארץ. חבל לי רק שאינני מכיר אותו אישית, כי חשבתי שלפני שייסע לארץ, הוא יהיה אצלנו בקובל. משום כך אני מבקש ממך מאוד, שהוא יעשה איתנו היכרות בכתב ושבמכתב הבא (שלך) יכתוב שלומה לנו.

כעת אני רוצה לשאול אותך לגבי מה שאת כותבת ולא מובן לי: האם כבר חשבת לערוך חתונה, אבל אין לך כסף לכך והקיבוץ איננו נותן (את הכסף הדרוש לכך וצריך להשיג את מימון החתונה) רק באופן אחר... ומה עמדתו של שלומה? הרי אי אפשר לחטוף (הכוונה, כנראה: הרי בעניין הזה אי אפשר למהר ולהחליט לבד).

לפי מה שאת כותבת, את רוצה כבר להתארגן בעצמך לקיום (אולי הכוונה: לעזוב את הקיבוץ ולהיות עצמאית). מסכים. כבר הגיע הזמן. אבל את צריכה לבדוק זאת היטב, שכן לצאת (לעזוב את הקיבוץ) זה קל (אבל איך תסתדרו בחוץ?) ולגבי שלומה אותו דבר. אינני יודע איך זה אצלכם, אבל מנקודת הראות שלי, החיים קשים מאוד. כאשר אקבל מכתב משניכם יחדיו, אוכל לדעת מה לענות לך. אני יודע רק, כי להתארגן בארץ קשה יותר מאשר אצלנו. בקיבוץ כבר הסתדרת מעט, בדיוק כמו שאני במקום העבודה שלי. (אבל כאשר עובדים למען מישהו אחר) אף פעם אי אפשר לזכות במשהו יותר מפרוסת לחם וכאשר עצמאיים זה עניין של מזל. אבל גם כך, כל עוד אתם ירוקים (חדשים בארץ), אתם חייבים לסבול עוד מעט, עד שהאל יעזור לכם לאט לאט.

לגבי החתונה ימצא כבר שלומה עצה. כעת כבר יש לך מי שישקול ביחד איתך (את בעיותייך-בעיותיכם). שכן אתם נמצאים כעת במצב טוב יותר מאיתנו ואת צריכה להיות מרוצה מאוד. אצלנו נוסעים כעת רבים לארץ. זה עולה לאיש 1000 זלוטי והרבה אנשים משלנו כבר מקנאים בך.

קובל, ה-1939/22

פרומה!

בוודאי כבר קיבלת את המכתב עם תצלומי של דוד'ל. איך הוא מוצא חן בעינייך? עכשיו אני שולח לך את התצלום של שבה'לע.

אבא כתב לך גלויה ואני חושב שכבר קיבלת גם אותה. מלבד זאת אין חדשות. אצלי הכל כרגיל. עובדים ובקושי מצליחים לחיות. אין לי עזרה מאיש. אינני יכול לשאת זאת. הכל יקר. שכר הדירה עולה לי היום עם ההסקה 30 זלוטי לחודש. את יכולה כבר לתאר לעצמך מה נשאר לי מהמשכורת.

אולי עוד נתראה, אם תהיה לי הזדמנות (לעלות ארצה). כעת מצער אותי מאוד שלא נסעתי לחוץ לארץ, שכן אינני יודע בעצמי מה אעשה מאוחר יותר. הילד גדל וצריכים שיהיה יותר (כסף). רק מוצא אחד יש לי: אני סומך על האל והוא חייב לעזור, כי כל מוצא אחר אין לי.

אני מסיים, כי אין לי זמן.

אני מבקש לכתוב לי על הכל והאם את כבר חושבת להתחתן ומה החלטתם. רק לא לחטוף (להיות פזיזים ולצאת) מה... (רמז לקיבוץ).

אחיך הנאמן המקווה להתראות איתך.

חיה'לה ודוד'ל דורשים בשלומך.

גיסה אהובה פרימע!

היינו מאוד מרוצים ממכתבך האחרון. בוודאי כבר קיבלת את מכתבנו עם התמונה של בננו. איך הוא מוצא חן בעינייך?

מה נשמע עכשיו אצלכם? מה שלום שלוימה. חבל מאוד שלא הכרנו אותו עדיין. האם גם שלוימה מצטער על כך?

רק תסלחי לי שאני כותבת בעיפרון. דוד'ל אינו מאפשר לי לכתוב. בפעם הבאה אכתוב לך יותר.

דרישת שלום לבבית ונשיקות

חיה'לי הנאמנה לך.

דרישת שלום לשלוימה הבלתי מוכר לי.

דרישת שלום מאבא.

קובל, ה-25/8 1938

פרימה יקרה!

תסלחי לי על שלא כתבתי לך כל הזמן, (זה) פשוט מפני שהייתי מבולבל בעניין החלפת דירה! שמואל דרש ממני תוספת של 20 זלוטי לחודש, כולל עבור עץ (להסקה) וזה לא בא בחשבון אצלי, וכל הזמן חיפשתי דירה (אחרת) ולא מצאתי, כי שורר אצלנו מחסור חמור בדירות מפני שהורסים בתים. אבל מכיוון שקיבלתי כבר מנה משמואל, (שכעס) מדוע אינני עוזב כבר, בחרתי לי דירה קצת יותר גדולה של שני חדרים ומטבח, כי דירה של חדר אחד עם מטבח לא משיגים. שכרתי אותה ואני כבר גר בה ומרוצה. אפרט לך (איפה הדירה החדשה שלי): אם את זוכרת את טוביה לעכנער, (הוא היה מתגורר במקום) שנקרא שוויינאך, איפה ששוחטים את העופות, או ליד וינוגרד, (שם מצאתי) שני חדרים קטנים ומטבח קטן. שילמתי 220 זלוטי לשנה כולל עץ (להסקה). כך שאת כבר יודעת היכן אני גר, אם את זוכרת. ובכן, כעת ירד לי עול מהראש. אני צריך רק להיעזר (שיעזור לי האל) שאוכל לשלם.

כעת כבר אכתוב לך יותר מאיתנו ואם לא אני – חיה'לה תכתוב לך.

אני מרוצה מאוד. (השכנים במקום החדש) הם אנשים נעימים מאוד. הם פתחו לפני (את) דלת (ביתם). בספעלנע (כנראה מקום המגורים הקודם של אליהו) אף שכן לא עשה זאת. רק מפני (מלה לא ברורה) שאנחנו עם ילד, כי הם אוהבים אותנו.

חדשות נוספות אין. הכל כמו הישן (כמקודם). חיים ומתענים. העיקר בבריאות.

דוד'ל שלנו הוא בחור טוב, אבל שובב גדול ובחור נבון. נצטלם כולנו ואז נשלח לכם תמונה שלנו במכתב הבא. אבא כותב לך בעצמו מכתב, כך שתדעי (מה נשמע אצלו). בוודאי שהאל היה צריך לעזור לאבא כדי שהוא כבר לא יצטרך לעבוד במסגרייה (אוליי הכוונה לאורווה) השוממת (המדכאת), כי זה כבר קשה לו, אבל למרבה הצער? (סימן השאלה במקור).

כעת אני מבקש שתכתבי לי הכל אודותייך ואם אין לך (כסף לקנות) בול, שתכתבי לי ואני אשלח לך (כסף) בשביל בול, כדי שתכתבי לנו יותר כבקשתנו, פשוט מפני שאנחנו מודאגים (לגבייך) בעיקבות המאורעות בארץ. (ב-4.8.38, כשלושה שבועות לפני שמכתב זה נכתב, עלתה משאית של קיבוץ רמת הכובש, בו נמצאה אז פרומה, על מוקש ושישה מחברי הקיבוץ נהרגו). אחרי מה שהעיתונים כתבו ומכתבך טרם הגיע וכמובן לא ידענו מה את כותבת בו, לא ידענו מה לחשוב. (ולמרות) המאורעות בארץ את במצב טוב מאיתנו, כי אצלנו בגלות לא כל כך טוב בכל המובנים.

כעת אני יכול לכתוב לך, כי שלומה שלך לא שלח לנו את התצלום ששלחת לנו. כתבי לו שהוא ישלח אותו לנו וכתבי גם לי מה קורה איתו, האם הוא חושב עלייך והאם הוא חושב להתאים את עצמו אלייך והאם ייצא משהו משניכם יחדיו. שכן אני רוצה לדעת מהכל ואיך החיים שלך בקיבוץ והאם אינך חשה געגועים מאז שעזבת את הבית. אני מבקש לכתוב לי על הכל. אני מסיים, כי כבר מאוחר. אני עייף מאוד היום. אני עובד קשה מאוד במישרתי.

היי לי בריאה, כפי שמאחלים לך גם חיה'לה ודוד'ל.

אחיר הנאמן אליהו. שלום.

5 254

[illegible]

5

[illegible]

ללא תאריך

פרימה אהובה

תודה לאל על בריאותנו. שייתן האל שנשמע טובות ממך.

את מכתבך החביב קיבלתי. רק מה שאת כותבת לי כי שלחת לשלומה לווארשה למעני בול, לא קיבלתי אותו. כעת אני כותב לך על מה שאת שואלת מהבית (**פינוי הבית ע"י העיריה?**) בינתיים לא נטפלו אליי. ומה שיהיה להבא, אינני יודע.

לגבי הפרנסה שלי אני כותב לך, כי העבודה נסחבת לה, אבל כל הדברים (**שקורים לי עצמי**) לא איכפת לי (**מהם**) בכלל. אני רק משוטט וחושב עלייך, כי אנחנו שומעים כל יום מהעיתונים (**על המאורעות בארץ**). אבל זה (**הצרות שלי בקובל**) לא איכפת לי (**מהם**). מובן שאני מבקש מהאל שיעזור ושייעשה שקט. מלבד זאת אין חדש אצלנו.

אני יכול לכתוב לך, כי שרה שלך עומדת השבוע להתחתן עם מוטל.

ממני אביר פרץ.

אני דורש בשלומכם ג"פ ושרה עם רויזע דורשים בשלומך ג"פ ומנשקים אותך מרחוק.
אם תהיה לך האפשרות, כתבי לי לעיתים תכופות יותר כמה מילים על בריאותך. יותר אינני רוצה.
אלי כותב לך מכתב נפרד.

שלווה

(בשולי העמוד הראשון של המכתב כתובה מלה אחת במהופך: "שלווה". כנראה האב המזדקן מייחל למעט שלווה ורוגע).

להאמין במה שהם מרגיעים אותי ואני טרודה במחשבות על הבית. ובכן, אני מבקשת מכם עוד פעם, שמייד עם קבלת מכתבי תכתבו לי מייד תשובה. לו הייתה לי אפשרות לשלוח לכם מכתב לפני מספר שבועות, הייתי כותבת לכם מכתב כבר מזמן. אבל למרבה הצער לא יכולתי. (כנראה שבקיבוץ רמת הכובש היה קיצוב בכתיבת מכתבים שהגביל את החברים במשלוח מכתב להורים רק אחת לכמה שבועות, בגלל הקשיים הכספיים של הקיבוץ).

עכשיו אני פוחדת שהמכתב עוד יתעכב בגלל הצורך להמתין עד אשר ישלחו אותו. אני חושבת שזה כבר לא ייקח זמן רב. שכן דיברתי עם הגיזבר (וביקשתי ממנו) כי ידאג לכך שהמכתב יישלח עד כמה שאפשר יותר מהר. הוא הבטיח לי, כי יסדר זאת.

אני עובדת במטבח כל הזמן. אני מרגישה טוב מאוד. רק דבר אחד (מצער אותנו): שהיתה תקרית עם החברה מגרוכוב. אני חושבת שזה היה אפילו מקרה ידוע, כי הכל היה כתוב בעיתון: שלושה חברים שלנו מגרוכוב נהרגו בין השמונה (שמשאיתם עלתה על מוקש ב-4 באוגוסט 1938). אחד מהם היה חבר שהבחורה שלו הגיעה לא מזמן. הם גרו יחדיו רק חודש אחד. ערכנו (לכבודם) מסיבה בגללם, כי הם נכנסו לחדר משפחה. והנה בדיוק כעבור חודש הוא נהרג. תאר לעצמך איזו טרגדיה עברה עלינו. והבחור השני היה הפיקציה שלי (זה שפרומה נישאה לו באופן פיקטיבי ועלתה ארצה ביחד איתו, כביכול כאשתו). החברה הטובים ביותר. אנחנו עדיין חיים באבל. ואם לא די בכך אני עוד צריכה לדאוג למה שקורה בבית.

בשבוע שעבר קיבלתי משלמה מכתב. הוא כותב לי, כי הוא נמצא בבית (של הוריו) והוא מתכוון להיות עולה. אלא שאין לו כל כך הרבה כסף (לשלם עבור כרטיס הנסיעה שלו). הגישו לו (דרישה לתשלום של) 600 זלוטי. סכום אדיר. כך שאינני יודעת אם הוא יוכל להיות עולה, כי אין לו כל כך הרבה כסף. הוא כותב לי כי הוא יעשה מאמץ גדול וישיג את הכספים. שכן הוא רוצה להיות עולה עד כמה שאפשר יותר מהר על מנת להיות כבר בצוותא אתי... הוא רוצה שכבר יבוא הקץ למכתבים, כי הוא מתגעגע מאוד. (ובכן) יכול להיות שהוא אולי יבוא. אינני יודעת בוודאות. להתכונן הוא מתכונן. החברה כותבים לו כל פעם שאני נעשית הרבה יותר יפה משהייתי קודם. האוויר השפיע טוב מאוד עליי ולכן אני נראית מאוד נאה. לו רק לא היו לי המקרים הללו (הכוונה כנראה להתקפות של הערבים על הקיבוץ), היה לי טוב מאוד.

במחנה (בתוך הקיבוץ) עצמו שקט מאוד. יש אצלנו משמר גדול ובדרכים שבהן היינו נוהגים לנסוע לעבודה, מוצב היום צבא (בריטי), כך ששורר שקט גם בדרך. וכך מתנהלים להם החיים... העלייה אינה נבהלת (אינה מושפעת לרעה) מכך וחברה באים ארצה. צריכות כעת להגיע כמה פלוגות. איך הם יבואו נשמר בסוד, שלאיש אסור לדעת אותו. אסור לכם לספר זאת לאיש. (ייתכן שהכוונה היא להעפלה).

כתוב לי איך מתנהלים חייכם. ואיך נראה הילד? ואיך אתם חשים כולכם בבריאות.

(ללא חתימה)

דברי הספד ליעקב כהן

שקט ומסוגר היה יעקב כהן. לא גיבור. לא בעל תווים מיוחדים יוצאים מהכלל. שקט ומסוגר. פועל פשוט. חבר טוב. אדם טוב. חבר מהשורה.

חייתי איתו. עליתי איתו יחדיו כאשתו הפיקטיבית. ובכל רגע אפשר היה להבחין באופיו הטוב. באהבת האדם שלו, כאן ברמת הכובש.

שקט ורגוע. פועל פשוט. לא זכה אפילו לראות את הארץ. מדי פעם רצה להתנתק (לצאת) ולראות את הארץ. אבל לא היה לו אומץ לבקש חופש.

ערב אחד, לפני התקרית מזעזעת ישבנו יחדיו, קבוצה של חבר'ה מגרוכוב ופטפטנו. יעקב דיבר בפחד מפני המחר, מפני הנסיעה לעבודה, כשמלווה אותו תחושת פחד: האם נגיע? והוא לא הגיע.

כה צעיר, כה חדש בארץ. לא זכה להיות בארץ שלמענה הקדיש את מיטב שנותיו הצעירות. אבל אין כוח בעולם שיוכל לקרוע את שמו של חבר נאמן מליבנו.

כבוד לזכרו, פרומה

כהן, יעקב

נולד בשנת 1907 באסצילוג שבוההלין, רוסיה. בנערותו למד בישיבה ובשנת 1933 יצאה להכשרה חלוצית בעיר וונגרוב שבפולין. במארס 1938 עלה לארץ ישראל והתקבל לקיבוץ רמת הכובש. בקיבוץ נודע בצניעות הליכותיו ובשתקנותו. הוא מילא את חובותיו בנאמנות והיה אהוב על חבריו. בז' באב תרצ"ח (4.8.1938) חמישה חודשים בלבד לאחר עלייתו ארצה, בדרכו מן העבודה לקיבוץ, עלה הרכב שנסע בו על מוקש. שמונה מחברי המשק נהרגו, יעקב ביניהם. הובא למנוחת עולמים ברמת הכובש.

שמו הונצח בחוברת הזכרון - חוברת על השמונה - תרצ"ט-1939.

(דף זה הוא חלק ממפעל ההנצחה הממלכתי 'יזכור', שנערך ע'י משרד הביטחון)